

Илија Бакић

О РЕЦЕПТИМА ЗА СТИЗАЊЕ У РАЈ

(Звонко Сарић: *Неонски завршањ*
Хрвајска чинионица, Суботица 2004)

Звонко Сарић (1963), уметник је урођен у светове поезије и прозе, рокенрола, перформанса и визуелних истраживања, промишљања уметничког стваралаштва и цивилизацијских трендова. Његов однос према окружењу темељи се на константном трагању за углом из кога би се сагледале стварности које њега (и све нас) истовремено окружују, одређују и усмеравају кроз свакодневицу што се, сат за сатом, слаже у егзистенције појединаца, генерација, свеколике популације на тзв „плавој планети“. Тај фасцинантни и фатални однос микро и макро космоса, мешавина тривијалног и бизарног, јавног и приватног, минорног и глобалног пулсира у Сарићевим радовима, заснованим на креативном експерименту темељеном на искуствима уметничких претходника и савременика, закључно са сигнализмом, неоавангардним покретом у чијем деловању је активно учествовао, уз, наравно, ону нужно потребну дозу самосвојности која чини песнички глас непоновљиво препознатљивим. *Неонски завршањ* нови је прилог у песниковим експедицијама у дунгле Западне цивилизације с краја XX и на почетку XXI века. Сочиво које сакупља белу светлост да би је, преломљену, разоткрило као сложени низ основних боја, у овој књизи су „савети за живот“. Тим садржајима затрпани су сви медији: у новинама, на радио и телевизијским програмима налазимо их након вести из земље и света, културе и спорта, а све чешћи су и часописи или специјализоване емисије посвећени тој образовно-просветитељској

мисији упућивања широког пука у тајне доброг, правог, квалитетног живота. Јер, обични људи једноставно не знају шта ће са својим животом, заплетени у свакодневицу радних, друштвено-политичких и породичних обавеза, они троше своје време на погрешан, испразан начин. Да би се то променило, племенити магови мас-медија ангажују експерте који ће бесловеснима открити шта је лепо, здраво, корисно, угодно. Наравно, треба ли помињати (?), кључеви спаса увек су у облику неког новог производа који ће унети светло у сивило „свакодневне јадиковке“. Без тих продуката савремене технологије више се не може замислити живот. Просто је непојмљиво да су људи могли да преживе све протекле векове без спасоносних туба или таблета или машиница (због тих недостатака то и јесу била доба мрака). Но, мукама је дефинитивно и неопозиво дошао крај и Рајска врата су отворена. Довољно је прогутати, намазати на болно место, укључити апарат и блаженство је ту! Идеје просветитеља, засноване на грешној хипотези да је образовање кључ за узношење људске расе у достојну будућност, свеле су се на чланке и говорне прилоге (са слика ако је можно) у којима се ауторитативно преписују егзистенцијални рецепти.

Сарић у том вулгарном проповедништву модерних гуруа (плаћених комерцијалиста) налази тачку беле светлости која, разбијена, води, склона прогресивном ширењу, у све поре савременог света. С једне стране су пропагандне манипулације медијима а, с друге, људи који се труде да живе према тим и таквим рецептима, да личе на емитоване слике, да мисле како је препоручено. Жеђ за успехом, благостањем, луксузом, техноколор искуствима и успоменама судара се, у чеоном удару, без икаквих амортизера и „аир бегова“, са ружним, прљавим и злим, пониженим у увређеним, јадним људима. Разрешења тог сукоба могу бити гротескна, иронична, саркастична, карикатурална. Горак укус у устима и грчевите гримасе осмеха редовни су коментар свеколиких призора досезања инстант блаженства.

Стихови сабрани под надахнути наслов *Неонски завршањ* носе у себи лепршавост акробате који изводи, високо у ваздуху, колутове који маме уздахе. Разиграност покрета-метафора, слика исечених из иконографије постиндустријске цивилизације, уз хладнокрвну вивисекцију емоција, потцртана је чињеницом да нема „хепи енда“, да испод акробате нема заштитне мреже и да ће овај, пре или касније, учинити погрешан корак. Сарић зна за ту тајну и предочава је читаоцу, остављајући му на вољу да се на усуд, док прати акробатске бравуре, обазире или да се, свесно и намерно, претвара да га не примећује. Сусрет са неумољивим фактима никоме није пријатан те је, уколико је могуће, пожељно оставити субјекту-жртви слободу да самостално компензира фрустрације. Но, што је дуже одлагање сретања са правим

„стањем ствари“ то ће болнији бити трен када маске буду стргнуте. Ужас који ће тада блеснути не могу скрити никакве шминке, нити ће га ублажити благотворни, чудесни лосиони и водиче. У трену коначног свођења рачуна, појединачне и колективне самоспознаје распршиће се “in vivo“ без анестезије и обланди. *Неонском завршњу* познато је такво финале али се не шепури том спознајом јер се одрекао „образовне мисије“, његови стихови јесу чисте визије предате духовном етеру и способности сваког читаоца да их надахнуто открива.

Звонко Сарић: *Play the reality*